

Deze tekstuitgave is vervaardigd door medewerkers van de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal o.l.v. Nicoline van der Sijs en Hans Beelen. De tekstuitgave vormt een onderdeel van de elektronische Woordenbank Nederlandse Dialecten (eWND), op www.meertens.knaw.nl/dialectwoordenboeken/

Bron: J.A.V.H. (18^e eeuw), *Haagsch Nederduitsch woorden-boekje*, Den Haag: Johannes Mensert; uitgegeven in: Kloeke, G.G. (1938), 'Haagsche Volkstaal uit de Achttiende eeuw', in: *Tijdschrift voor Nederlandsche Taal- en Letterkunde* 57, 15-56.

{p.1}

HAAGSCH NEDERDUITSCH WOORDEN-BOEKJE; TEN DIENST DER EERSTE SCHOOLMEESTEREN EN SCHOOLMEESTERESSEN, OPGESTELD DOOR J. A. V. H., IN ZYN LEVEN SCHOOL- EN TAALMEESTER IN 'S GRAVENHAGE.

IN 'S GRAVENHAGE,
BY JOHANNES MENSERT,
Boekverkooper in de *Nieuwstraat*.

{p.2}

{p.3}

Om voor dit HAAGSCH NEDERDUITSCH WOORDEN-BOEKJE geene uitgestrekte Voorrede te plaats, zal dit kort Bericht alleenlyk dienen: dat het zelve, reeds voor eene halve Eeuw, door J. A. v. H. in zyn Leven School- en Taalmeester in 's *Gravenhage*, opgesteld is, niet alleen voor zichzelve en zyne Schoolieren, maar ook ten dienst der Eerste Schoolmeesteren en School-meesteressen, om hun zelve zo wel als hunne Leerlingen, de gemeene Straattaal en slechte Woorden te ontwennen, en goede Nederduitsche Woorden te leeren {p.4} spreken. Een Afschrift van dat Werkje onder eenen zyner gewezen Schoollieren tot hier toe bewaard en ons ter hand gesteld, hebben wy niet ondienstig geächt, om door den Druk gemeen te maaken, niet twyffelende, of zal aan het oogmerk van deszelfs inrichtinge voldoen.

DE UITGEVER.

{p.5}

HAAGSCH NEDERDUITSCH WOORDENBOEKJE.

A.

UITSPRAAK. - VERBETERING.

Affrekaan. Africaan.

allemenak. Almanak of Dagregister.

allemaal. Altemaal.

allemes. Altemet, somtyds.

ammeraal. Admiraal of Vlootvoogd.

Ammerekaan. Amerikaan.

ampel. Breedvoerig.

amper. Naulyks.

an. Aan.

appeldeprol. Appelmelk.

applekoos. Aprikoos.

apteker. Apothecar of Artzenybereider.

argetek. Architect of Bouwmeester.

Armejaansch. Arminiaansch.

as. Als.

asbeer. Aschman.
Azejaan. Aziaan.
astrentoe. Als tot daar toe.
atti?. At hy?
avekaat. Advocaat, of Voorspraak.
avent. Avond.
avelluinig. Ongehavend. {p.6}

B.

bedeurf. Bederf.
bedeurven. Bederven.
beereleijer. Beerenleider.
beetti?. Beet hy?
biervoeter. Biervoerder.
bok. Boek.
bokdrukker. Boekdrukker.
bokhouwer. Boekhouwer.
bokke. Boeken.
bokkebinder. Boekbinder.
bokkekast. Boekenkast.
bokkem. Bokking.
bokkendenbry. Boekwyte Bry.
bokkendekok. Boekwyte Koek.
bokkendemeel. Boekwyte Meel.
bokverkoper. Boekverkooper.
bokwyt. Boekwyt.
breugem. Bruidigom.
brok. Broek.
brokke. Broeken.
brokkemaker. Broekmaker.
bruije. Kwellen, slaan.
bruis. Bruiden.
brulloft. Bruiloft.
brus. Stuursch.
buk. Buik.
bukke. Buiken.
butter. Boter.
butterveurf. Boter-verw.

C.

cabbelau. Cabeljau.
cattoen. Catoen. {p.7}
clesteere. Clysteeren.
croote. Carooten of Bietwortels.

D.

dalf. Halve, als.

derdalf. Derde halve.
vierdalf. Vierde halve.
zevendalf. Zevende halve.
negendalf. Negende halve.
tiendalf. Tiende halve.
dertiendalf. Dertiende halve.
dekaat. Dukaat.
deke. Deken.
Delleft. Delft.
deurgaans. Doorgaans.
deur. Door.
duire. Duuren.
dezyn. Dozyn.
dientie. Diend hy?
diender. Dienaar.
dikbuk. Dikbuik.
dikbukkig. Dikbuikig.
dikketon. Dukaton.
dinsdag. Dingsdag.
dooi. Doode.
dok. Doek.
dokter. Doctor of Arts.
dominé. Leeraar of Prediker.
domme. Doemen.
dommedaris. Drommedaris.
Duisland. Duitschland.
Duisser. Duitscher.
dukkelen. Duikelen.
dut. Dit.
duvel. Duivel. {p.8}
duzend. Duizend.

E.

eetti?. Eet hy?
erfti?. Erft hy?
ergelistig. Arglistig.
Eropijaan. Europeaan.
ete. Eeten.
eve. Even.
eveleens. Evenëens.
eveveul. Evenveel.
eurgel. Orgel.
eurgellist. Organist.
eurgelmaker. Orgelmaker.
eurgeltrapper. Orgeltreder.

F.

fassoen. Gedaante.

feertig. Veertig.
fiejool. Viool.
fikkelen. Ontfutselen.
foesel. Sterke Drank.
foeselen. Wegsteken.
fossig. Slecht.
foksal. Vauxhal.
frikkeere. Klaarmaken.
fyftig. Vyftig.

G.

gaati?. Gaat hy?
gallig. Galg.
ganse. Gansen.
gardekoor. Lyfwagt of Garde de Corps. {p.9}
gare. Gaarn.
gebooje. Geboden.
gebruk. Gebruik.
gelik. Gelyk.
genavend. Goeden Avond.
gemorgen. Goeden Morgen.
genog. Genoeg.
gemaklik. Gemaklyk.
geprukt. Geparuikt.
gendag. Goeden Dag.
gerippereerd. Gerepareerd of Hersteld.
geveugeld. Gekweld.
goejen. Goeden.
goejen avond. Goeden Avond.
goejen dag. Goeden Dag.
goejen morgen. Goeden Morgen.
gooje. Goojen of Werpen.
Gorrekum. Gorinchem.
goosteen. Gootsteen.
gorst. Gerst.
gouwetor. Goude Tor.
grannedier. Genaatwerper, of Grenadier.
griffermeerd. Gereformeed of Hervormd.
gunter. Gints.
gunsop. Gintsheen.

H.

haddi?. Had hy?
haddeme?. Hadden wy?
Haarelem. Haarlem.
hasse?. Had zy?
harrenis. Harnasch.
hartig. Hertog.

heit. Heeft.
heus. Heusch. {p.10}
hoboi. Schalmei of Hautbois.
hobejist. Schalmeiblazer of Hoboïst.
hojedoos. Hoedendoos.
hojemaker. Hoedenmaker.
hok. Hoek.
hoorreis?. Hoor eens?
hum!. Hem.
herrefst. Herfst.
hakketeeren. Twisten.

J.

jallezy. Jalousy.
jallours. Jaloers.
jannever. Genever.
je bent. Gy zyt.
ikkepasie. Equipage of Uitrusting.
jonges. Jongens.
jou. Uw.
jylui. Gy Lieden.
joului. Uw Lieden.

K.

kaai. Kade.
kaasbaan. Kaatsbaan.
kallekoen. Kalkhoen.
kallik. Kalk.
kammenet. Kunstvertrek of Kabinet.
kammenier. Kamerdienaar of Kamerjufvrouw.
kammezool. Hemdrok of Camizool.
kappetaal. Hoofdzom of Capitaal.
kappetein. Hoofdman of Capitein.
kappaal. Rotmeester of Corporaal.
karmenade. Geroost Vleesch of Carbonade.
karremelk. Kaarnmelk.
karnari. Canarivogel. {p.11}
kastrol. Stoofpan of Kasserol.
kattrol. Windschryf of Katrol.
kattekesasie. Onderwyzing of Cathechisatie.
kattekismus. Vraagboek of Cathechismus.
kattekezeeren. Ondervragen of Cathechiseeren.
kerrik. Kerk.
kerrikhof. Kerkhof.
keuning. Koning.
keuningin. Koningin.
keurmis. Kerkmis.
keurf. Korf.

keurven. Kerven.
kikke. Kyken.
kik reis. Kyk eens.
kippe. Kippen.
kiskedisen. Zeggen.
klaversimbel. Klavier Cymbal.
kneel. Kaneel.
knyn. Konyn.
koeje vlys. Koejen Vleesch.
koes. Koets.
koessier. Koetsier.
kok. Koek.
kokjes. Koekjes.
kokken. Koeken.
kokkebakker. Koekbakker.
kokkebyn. Byslaapster of Concubyn.
kokstoven. Uitvoeren.
kommedie. Schouwburg of Komedie.
komme. Koomen.
korsmis. Kersmis.
komsla. Bestel.
korstanjes. Karstangien.
krant. Nieuwstyding of Courant.
krente. Corinthen.
krentekakker. Lafhertige. {p.12}
krentekokjes. Krentekoekjes.
krik. Kruk.
kruk. Kruik.
krukkebestelder. Albeschik.
kukes. Kiekens.
kulleke. Bedriegen.
kullik. Kurk.

L.

laai. Laade.
laajen. Laaden.
laaistok. Laadstok.
lansman. Landsman.
lantaren. Lantaarn.
lantares. Lantaarnen.
lappe. Lappen.
Leije. Leyden.
lik. Gelyk.
likkend. Gelykend.
likkenen. Gelykenen.
likstaasie. Lykstaatsie.
lommert. Lombaard.
loopti?. Loopt hy?
losiment. Logement.

lubbess. Lobbens.
luiters. Lutersch.
luk. Geluk.
luk. Luik.
luktet?. Gelukt het?
Lukse. Luiksche.
lummel. Lomp Mensch.

M.

maddam. Mevrouw of Madame. {p.13}
maklik. Gemaklyk.
mamma. Moeder of Mama.
mammesel. Schoolmeestresse of Jufvrouw.
mangele. Amandelen.
mart. Markt.
marten. Te Markt gaan.
Mastrigt. Maastricht.
mattrozen. Matroozen.
meide. Meiden.
mellik. Melk.
mem. Moeder.
memmaatje. Moedertje.
memmetje. Moedertje.
mengele. Vermengen.
men heer. Myn Heer.
mennig. Meenig.
mense. Menschen.
messelaar. Metzelaar.
messele. Metzelen.
meu. Moei.
milloen. Meloen.
mit. Met.
morrege. Morgen.
mus. Musch.
mosjeu. Mynheer of Monsieur.
most. Moest.
mosti?. Moest hy?
mot. Moet.
motti?. Moet hy?
motten. Moeten.
meurge. Morgen.

N.

naje. Naajen.
neemti?. Neemt hy? {p.14}
nooje. Nooden.
neut. Noot.
noom. Oom.

nou. Nu.
navend. Goeden Avond.

P.

Paasse. Paasschen.
panne. Pannen.
pannekok. Pannekoek.
pampier. Papier.
pappa. Papa of Vader.
parredys. Paradys.
peseel. Pinceel.
plaas. Plaats.
plaam. Vlak.
plourd. Onbeschaafd Mensch.
plukker. Vegten.
poejer. Poeder.
pook. Keteltrom.
pooker. Keteltromslager.
pors. Pers.
pons. Paus.
poweet. Poëet of Dichter.
pram. Borst.
predikasje. Leerreden of Predicatie.
prokkereur. Pleitbezorger of Procureur.
pruk. Paruik.
prukken. Paruiken.
prukkejonge. Paruikjongen.
prukmaker. Paruikmaker.
putte. Drinken.
putti?. Drinkt hy? {p.15}

Q. zie K.

R.

raddys. Radys.
roke. Rooken.
rozynen. Razynen.
riggementen. Bende of Regiment.
rigglement. Beschikking of Reglement.
rik. Ryk.
rikdom. Rykdom.
rikkelui. Rykke Lieden.
rikkest. Verzoekschrift of Request.
repprasie. Herstelling of Reparatie.
romer. Roemer.
rotteval. Rottenval.
rukken. Ruiken.
rukker. Ruiker.

Rysik. Ryswyk.
rysti? Reist hy?

S.

savens. 's Avonds.
saal. Zadel.
salemaker. Zadelmaker.
sallef. Zalf.
satem. Zathan.
sattyn. Satyn.
schaasse. Schaatsen.
schaarssliep. Schaarslyper.
scherjant. Wagtmeester of Sergeant.
shoft. Schaft.
schoosvel. Schootsvel.
schorseneel. Scherseneel.
schuttel. Schotel. {p.16}
se. Zy.
segel. Zegel.
sellen. Zullen.
sen. Zyn.
seuve. Zeven.
seuventien. Zeventien.
seuventig. Zeventig.
sikkertaris. Geheimschryver of Secretaris.
sinkeneurig. Inhaalig.
sittroen. Citroen.
siurrezyn. Heelmeester of Chirurgyn.
slaai. Salade.
slik. Slyk.
's meurgens. 's Morgens.
snok. Snoek.
snuf. Snuif.
snufkoper. Snuifkooper.
soggens. 's Ochtens.
sok. Zoek.
sokken. Zoeken.
sokop. Zoek op.
sokti? Zoekt hy.
sop. Sap.
soppig. Sappig.
spandeeren. Bekostigen.
spersies. Aspergien.
speule. Speelen.
speulnoot. Speelnoot.
spikklaosie. Bespiegeling of Speculatie.
spiegele. Spiegelen.
spikker. Spyker.
spikkeren. Spykeren.

spis. Spits.
spisroei. Spitsroede.
sprok. Gierigaard.
spul. Spel. {p.17}
stalf vijfstalf. Vier en een half.
zestalf. Vyf en een half.
agstalf. Zeven en een half.
elf stalf, twaalf stalf en twintig stalf. Tien en een half, Elf en een half, Negentien en een half.
stadhouwer. Stadhouder.
stiefbeugel. Stygbeugel.
stik. Stuk.
stikkend. Stukkend.
sting. Stond.
stollesteur. Bevorderaar of Solliciteur.
stop. Stoep.
strikband. Strykband.
strikker. Stryker.
striklint. Stryklint.
strikyzer. Strykyzer.
struk. Struik.
strukkele. Struikelen.
struis. Loodwit.
styssel. Styfsel.
sukkelaad. Chokolaad.
sukker. Suiker.
sukkerbakker. Suikerbakker.
sukkere. Suikeren.
sukkerkoekje. Suikerkoekje.
sundag. Zondag.
Swisser. Zwitser.
swoerd. Zwoerd.

T.

taggentig. Tachtig.
taat. Vader.
tee. Thee.
tet. Onhandig Vrouwspersoon.
trekti?. Trekt hy? {p.18}
tromle. Trommelen.
tuin. Thuin.
twalif. Twaalf.
turrif. Turf.

U.

ummers. Immers.
uilskuke. Uilskieken.
ullevelletje. Ulefeltje een soort van Mondsuker.

V.

vallik. Valk.
vals. Valsch.
vent. Man.
venster. Vengster.
verbieje. Verbieden.
verdomme. Verdoemen.
verdomt. Verdoemt.
verrekikker. Verrekkyker.
veugel. Vogel.
veugelen. Vogelen.
veul. Veel.
veurf. Verw.
veurven. Verwen.
vier. Vuur.
viere. Vuuren.
vlooi. Vloo.
vlok. Vloek.
vlokke. Vloeken.
vlys. Vleesch.
vlyshouwer. Vleeschhouwer.
voring. Voorn.
vors. Versch. {p.19}
vorsschoot. Voorschoot.
vort. Voort.
vortsek. Voort! zeg ik.
vremd. Vreemd.
vremdling. Vreemdeling.
vrind. Vriend.
vrindschap. Vriendschap.
vrog. Vroeg.
vrogpreek. Vroegpreek.
vroumes. Vrouwmensch.
vullis. Vuilnis.
vulti?. Vuld hy?

W.

waffer een?. Wat voor een?
we. Wy.
weergaas. Weergâloos.
weetti?. Weet hy?
weurf. Werf.
wurrem. Worm.
wurrem ezel. Vlytig Mensch.
wulli. Wy Lieden.

Y.

ysselik. Ysselyk.

Z.

zaterdag. Zaterdag.

zeidi. Zeide hy.

zeize. Zeide zy.

zeik. Zeide ik.

zel. Zal.

zeuve. Zeven. {p.20}

zoskop. Zotskap.

zwurf. Zwerk.

zulver. Zilver.

zuk. Zulk.

zullie. Zylieden.

zeulen. Sleepen.